CARTEA DE VIZITĂ A FOSTULUI JUCĂTOR

O DEZBATERE INTERESANTĂ PENTRU FOTBALUL NOSTRU

Prima *„Tabletă"* a lui Neagu Rădulescu, publicată în numărul trecut al revistei noastre, a şi provocat o primă discuţie pe tema: *„Cine poate ajunge antrenor bun pentru o echipă de performanţă şi care sînt calităţile pretinse pentru aceasta?"* Desigur că o reţetă nu poate fi dată pe loc. Cazurile sînt atît de diverse, exemplele atît de contradictorii încît rezolvarea problemei solicită multă atenţie.

Am socotit totuşi că o discuţie cu factori interesaţi poate scoate la iveală cîteva principii valabile. Acesta a fost motivul organizării unei mese rotunde cu participarea unor reprezentanţi ai unor categorii de antrenori şi jucători (foşti sau actuali). Astfel s-au reunit la discuţia noastră, răspunzînd cu amabilitate invitaţiei redacţiei:

— fostul internaţional de renume, LAZĂR SFERA, care nu mai exercită profesia de antrenor;

— fostul internaţional DUMITRESCU III, antrenor principal de multă vreme la U.T.A.;

— STEFAN COIDUM, fost jucător de prima categorie fără o carte de vizită deosebită, dar — în schimb — un antrenor cu apreciate rezultate la Jiul Petroşani, în prima divizie;

— maestrul emerit al sportului TITUS OZON, unul dintre exemplarele cu renume ale fotbalului românesc, acum antrenor la centrul de copii şi juniori Progresul;

— inginerul IOSIF LERETER, internaţional, căpitan al echipei U.T.A., unul din decanii de vîrstă ai Diviziei A, jucător care a cunoscut munca multor antrenori, de diferite categorii şi vîrste;

— maestrul emerit al sportului IOSIF PETSCHOVSCHI n-a putut lua parte la discuţie decît cîteva minute, din cauza plecării la Arad de unde a pornit apoi la Paris pentru îngrijiri medicale.

Din partea redacţiei noastre au participat la masa rotundă redactorul şef *Aurel C. Neagu* şi redactorii *Petre Gaţu şi Eftimie Ionescu.*

După ce am îndeplinit aceste obligaţii, plăcute, de gazdă, să trecem la firul discuţiilor.

Prima întrebare a urmărit să fixeze cadrul discuţiei.

REDACŢIA: Care sînt calităţile pe care trebuie să le îndeplinească antrenorul unei echipe de performanţă? Este o regulă că numai foştii mari jucători pot ajunge tehnicieni de prim rang?

SFERA: Mai întîi aş vrea să precizez, că meseria de antrenor rămîne o profesie ingrată. Antrenorul se află în permanenţă sub ameninţarea eşecului echipei. El trebuie să facă faţă, să reziste dacă este în stare, amestecului unor conducători care nu sînt de meserie, dar care se cred în toate cazurile de o competenţă absolută, el trebuie să se împace cu ideea de a fi „sclavul" jucătorilor mereu creditaţi de conduceri în dauna antrenorului. Aşa se petrec, din păcate, lucrurile şi la noi în cele mai multe dintre cazuri.

RED.: Acestea au fost dificultăţile care v-au împiedicat şi pe dvs. să vă dedicaţi antrenoratului?

SFERA: Am calificarea de antrenor, sînt şi arbitru, dar am preferat, ca licenţiat al fostei Academii Comerciale, să rămîn la profesia mea de contabil. N-am vrut ca în condiţiile unei instabilităţi evidente, să rămîn undeva în bătaia vîntului stîrnit de pasiuni greşit înţelese, pasiuni gata să sacrifice antrenorul la primul eşec. Apoi, profesia de antrenor nu e o profesie bine definită şi legiferată şi mai ales, eficient apărată.

RED.: Nu ne-aţi răspuns încă la întrebarea dacă un antrenor mare trebuie să fi fost neapărat un jucător mare.

SFERA: Antrenorii mari pot fi recoltaţi şi din jucători de valoare medie. Exemple sînt multe. Cei care se dedică antrenoratului trebuie să aibă pasiune, o înclinare specială spre pedagogie.

Iosif LERETER

DUMITRESCU III: Eu cred că meseria de antrenor are ceva aparte. Spre

Titus OZON

deosebire de majoritatea profesiilor în care formarea profesionistului respectiv se face pornind de la teorie, în fotbal viitorul antrenor profesionist porneşte de la practică, de la joc, de la activitatea ca jucător, şi după aceea ajunge la teorie, pentru ca în final să se întoarcă la practică. Socotesc că nu pot fi antrenori, indiferent de categorie, decît foştii jucători, decît cei care au practicat efectiv fotbalul şi în special cei care au atins un nivel ridicat.

Pentru că ei posedă acumulările practice necesare. Şi acest fapt le asigură ascendenţa morală asupra elevilor lor. Deci în primul rînd, antrenorii de anvergură trebuie să fie practicieni, aşa cum o demonstrează toate cazurile de reuşită.

RED: Ce elemente împrumută antrenorul de la fostul jucător?

COIDUM: Să lămurim în primul rînd ce înseamnă a fi jucător mare: cel care are nume mare sau cel care gîndeşte pe teren? Pentru că într-un fel şi Constantin şi Manolache pot fi apreciaţi ca jucători cu nume mari. Dar primul este superior prin modul gîndit în care acţionează. Din acest punct de vedere eu cred că selecţia jucătorilor pentru a deveni antrenori trebuie făcută dintre cei care au dovedit o asemenea gîndire. Părerea mea este că din această categorie de jucători se recrutează marii antrenori.

RED.: Din experienţa proprie, ce credeţi că pot fi considerate drept calităţi de bază ale unui antrenor?

COIDUM: În primul rînd, pasiunea pentru fotbal; în al doilea, tăria de a renunţa la comodităţile pe care le acordă alte meserii,

Lazăr SFERA

chiar la unele distracţii sau tentaţii.

RED.: Numai atît să fie suficient?

DUMITRESCU III: După părerea mea, talentul pedagogic, apropierea de jucător sînt elemente primordiale. Debutant sau vedetă, jucătorul trebuie să constate capacitatea de îndrumător a antrenorului, să aibă încredere în el ca într-un comandant de ale cărui succese nu se îndoieşte. Iată ce cred eu că deosebeşte esenţial pe jucător de antrenor.

RED.: Credeţi că în prezent nu-ţi mai lipseşte nimic pentru a prelua comanda unei echipe de primă categorie?

OZON: Acum mi-aş putea asuma o asemenea responsabilitate. Şi totuşi simt că îmi lipseşte contactul nemijlocit cu marile şcoli ale fotbalului european.

Cît de utile sînt aceste contacte o demonstrează exemplele atîtor internaţionali, deveniţi antrenori, care au participat la cursuri sau au lucrat pe lîngă cunoscuţi practicieni ai fotbalului european. Fostul meu partener de întrecere, bulgarul Boşkov, a petrecut aproape un an în Uniunea Sovietică, R.F. a Germaniei, Anglia şi a revenit cu bogate cunoştinţe care i-au făcut astăzi un selecţioner cu excelente rezultate. Hidegkuti, Abadgiev, Ceaikowski au beneficiat şi ei de un asemenea stagiu.

COIDUM: Şi eu simt nevoia unei legături cu marii antrenori străini, cu experienţe ale acestora.

SFERA: Socot că legătura antrenorilor noştri, mai cu seamă a celor tineri şi talentaţi, de perspectivă, cu experienţe avansate în domeniul lui. Spun AR TREBUI pentru că în realitate nu se întîmplă aşa. Cum s-a mai spus aici, la prima înfrîngere, antrenorul suferă direct consecinţele. Nimeni nu se gîndeşte că fotbalul este un joc şi că şi adversarul ... poate să învingă. La noi însă toată lumea fuge după rezultate în dauna unei instruiri de durată şi a calităţii jocului. Şi tot aşa se petrec lucrurile şi cu echipele naţionale. Eu am avut foarte mulţi antrenori: Bindea, Braun, Deheleanu, Gain, Cotormani, Ciolac, Mladin. Dintre aceştia, Bindea întruchipează pentru mine tipul antrenorului de performanţă, posesor al unui deosebit simţ pedagogic; el, însă, preferă altă slujbă antrenoratului din motivele care au rezultat din discuţia noastră. După părerea mea, fostele glorii ale fotbalului se mărginesc în practica antrenoratului la ceea ce ştiu de pe vremea cînd jucau. Lasă mai mult numelui sarcina de a antrena. Dar practica de fost jucător nu-i suficientă pentru fotbalul de astăzi care pretinde antrenorilor cunoştinţe complexe, să aibă ascendent moral asupra jucătorilor, să fie un desăvîrşit pedagog, un psiholog care să ajute jucătorului nu numai pe teren ci şi în viaţa particulară, aşa cum ştiu s-o facă foarte bine, de

N. DUMITRESCU

pildă, Braun şi Dumitrescu III.

OZON: Într-adevăr, antrenorul trebuie să fie şi un prieten şi un sfetnic al jucătorilor. Eu ştiu ce înseamnă acest lucru. Pe mine m-au scos adesea la liman, m-au ajutat să traversez situaţii grele sfaturile sincere ale antrenorilor Cîrjan, Wetzer I, Steinbach, Ronai, P. Rădulescu.

RED.: O întrebare pentru Lereter. Intenţionezi să devii antrenor?

LERETER: Nu. Voi profesa ingineria.

RED.: Am putea deci să conchidem care sînt principalele calităţi ale unui antrenor la o echipă de performanţă?

DUMITRESCU III: Cred că prima condiţie rămîne aceasta: un practician înarmat cu toate cunoştinţele teoretice. Şi în această privinţă este necesar — cum amintea şi Ozon — să fie în pas cu evoluţia fotbalului pe plan internaţional sub raportul instruirii şi al jocului. De aici rezultă însă o condiţie „sine qua non": contactul direct cu instruirea din alte ţări, mai ales din ţările cu fotbal de primul ordin. Dacă din punct de vedere teoretic sînt convins că mulţi antrenori români se pot lua la întrecere cu cei străini, în schimb din punct de vedere al activităţii practice nu ar avea curajul să se măsoare cu ei. De ce? Pentru că foarte rar un antrenor de la noi a putut urmări pe o perioadă suficientă modul cum lucrează practic un coleg de peste hotare. Alte calităţi fără de care nu se poate angaja bătălia pentru marile performanţe: pedagog bun, exigenţă, conduită personală ireproşabilă, putere de discernămînt şi luciditate în judecarea echipei proprii, „ochi" şi tact în alegerea şi promovarea tineretului, curaj în momentele grele, perseverenţă după primele nereuşite. Ţin să precizez însă că toate acestea pot deveni nu inutile, dar fără efectul scontat, dacă antrenoratul nu devine o profesie sigură, stabilă şi cu toate condiţiile favorabile desfăşurării muncii.

ESTE SUFICIENTĂ PENTRU CONSACRAREA CA ANTRENOR?

COIDUM: Fireşte că da. Ca jucător vezi lucrurile mai mult la suprafaţă şi foarte puţin în profunzime.

RED.: În acest caz avea dreptate Petschovschi, acest fost mare jucător, care ne spunea că de la părăsirea terenului şi pînă la a conduce o echipă de categoria A este o mare deosebire, că viitorul mare antrenor trebuie să treacă întîi pe la echipele mici, că el a greşit preluînd imediat după părăsirea competiţiei echipa U.T.A.

DUMITRESCU III: Într-adevăr, aşa este. V-o spun din proprie experienţă. Cînd eram mai tînăr în ale antrenoratului, mă fura jocul, nu observam decît partea sentimentală a lucrurilor, îmi lipseau calmul şi puterea de discernămînt fără de care judecata antrenorului rămîne incompletă şi tot la cheremul inimii. Aici ne întîlnim, cred eu, cu una din marile obligaţii ale antrenorului: cunoaşterea aprofundată a oamenilor şi problemelor.

OZON: Pe această vastă temă sînt multe de spus. Nu apar eu ca cel mai în drept să emit judecăţi absolute, mai ales că simt că am încă nevoie de mult ajutor în această meserie. Totuşi să-mi fie îngăduit să exprim şi eu cîteva opinii. Nu se poate vorbi de mari antrenori în fotbalul nostru atît timp cît intervin factori care nu au contingenţe justificate cu antrenorii şi jucătorii.

RED.: E cumva o referire la perioada de antrenor la Progresul?

OZON: În mare parte da. Cu toate acestea pot spune — ca şi Petschovschi — că după competiţie e nevoie de o perioadă de lucru cu echipe mici, de juniori, de categorii inferioare. Acum îmi dau seama bine că rolul antrenorului este covîrşitor, dar că foarte important este şi lotul de jucători de care dispune.

RED.: Crezi că în prezent nu-ţi mai lipseşte nimic pentru a prelua comanda unei echipe de primă categorie?

OZON: Acum mi-aş putea asuma o asemenea responsabilitate. Şi totuşi simt că îmi lipseşte contactul nemijlocit cu marile şcoli ale fotbalului european.

Cît de utile sînt aceste contacte o demonstrează exemplele atîtor internaţionali, deveniţi antrenori, care au participat la cursuri sau au lucrat pe lîngă cunoscuţi practicieni ai fotbalului european. Fostul meu partener de întrecere, bulgarul Boşkov, a petrecut aproape un an în Uniunea Sovietică, R.F. a Germaniei, Anglia şi a revenit cu bogate cunoştinţe care i-au făcut astăzi un selecţioner cu excelente rezultate. Hidegkuti, Abadgiev, Ceaikowski au beneficiat şi ei de un asemenea stagiu.

COIDUM: Şi eu simt nevoia unei legături cu marii antrenori străini, cu experienţe ale acestora.

SFERA: Socot că legătura antrenorilor noştri, mai cu seamă a celor tineri şi talentaţi, de perspectivă, cu experienţe avansate în fotbal pot fi de mare folos fotbalului nostru.

OZON: Nu vreau să se creadă că pledez pentru jucătorii mari. Socot că talentul de antrenor nu-i un monopol al vedetelor. În fond nici Herrera, nici Otto Gloria, nici Merkel nici Bella Guttman n-au fost mari vedete. În schimburile de experienţă trebuie trimişi foştii jucători care au bune perspective de a ajunge antrenori valoroşi.

RED.: Şi-acum rugăm pe Lereter, care ne-a ascultat atent atîta timp, să ne spună părerea sa ca jucător, cu perspectiva antrenoratului în faţă.

LERETER: Ca jucător trebuie să iubeşti cu adevărat fotbalul. Tot aşa, ca

Ştefan COIDUM

să fii antrenor valoros, apreciat, trebuie să ai această flacără a pasiunii. Antrenorul ar trebui să fie singurul care să decidă în

CONCLUZII

Discuţia noastră ar mai fi putut dura mult timp, fără pic de plictiseală. Este aproape sigur că o asemenea discuţie televizată ar fi trezit un mare interes printre iubitorii fotbalului.

Scriitorul şi caricaturistul Neagu Rădulescu ne-a întins o momeală şi noi am devorat-o, flămînzi de adevăr şi căutări în fotbal.

Ce răspuns dăm întrebării de la care am pornit?

Soluţia ideală pentru progresul fotbalului ar fi aceea ca foştile vedete să se dedice antrenoratului cu aceeaşi pasiune de jucători, să aibă acelaşi mare talent şi pentru profesorat. Interesul fotbalului este ca mulţi fotbalişti fruntaşi să devină antrenori şi deci să cultivăm pe aceia care manifestă aptitudini. Coidum sau Cosmoc, de pildă, au devenit antrenori la echipe din Divizia A în mod accidental. **Pe viitor trebuie să se pună problema FORMĂRII ORGANIZATE DE ANTRENORI DINTRE FOTBALIŞTII DE PRIMA MÎNĂ CARE PĂRĂSESC ACTIVITATEA COMPETIŢIONALĂ.**

După cum rezultă din discuţia de mai sus, majoritatea fotbaliştilor fruntaşi nu sînt atraşi de cariera de antrenor. **TOŢI ACEI CARE ABSOLVĂ CURSURI UNIVERSITARE PĂRĂSESC DEFINITIV FOTBALUL. Cauzele sînt obiective şi au fost arătate mai sus. PROFESIA DE ANTRENOR NU ESTE DEFINITĂ, CERTĂ ŞI GARANTATĂ.**

În cadrul complexului de măsuri al federaţiei va trebui să figureze şi acest important obiectiv.

Apoi, **devine absolut necesară şcolarizarea pe un anumit termen, un an sau doi,** a pretendenţilor la profesia de antrenor, **CURSURI CARE SĂ OFERE O DIPLOMĂ.** După aceea ar trebui să urmeze stagiile la echipe de diferit rang şi apoi **CONSACRAREA DE ANTRENORI DE DIVIZIA NAŢIONALĂ CU O NOUĂ CERTIFICARE.**

Trebuie făcut totul ca antrenorii să reprezinte o valoare bine determinată pe planurile practicii şi al cunoştinţelor teoretice.